

Saksnr. 21/17883
Dato 31.01.2022

BESLUTNINGSNOTAT – NY FORSKRIFT OM PRØVETAKING AV INDUSTRIFANGSTER VED LANDING

1 Innledning

Fiskeridirektoratet legger med dette frem forslag til ny forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing. Forskriften foreslås innført med hjemmel i forskrift 6. mai 2014 nr. 607 om landings- og sluttseddel (landingsforskriften) § 12, hvor det står at Fiskeridirektoratet kan fastsette krav til utstyr og bruken av dette for fastsettelse av fangstsammensetningen i industrilandinger.

Forslaget til ny forskrift ble sendt på høring 2. juni 2021 med høringsfrist 5. oktober 2021. Høringsnotatet følger vedlagt (vedlegg 1). Dette var andre gang forslag til ny forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing ble sendt på høring. Forslaget ble først lagt frem 3. oktober 2017 med høringsfrist 5. januar 2018 (17/17642). På bakgrunn av innspill fra høringsinstansene ble det i 2018 foretatt en rekke vesentlige endringer i forskriften, blant annet ble kravene til bygningsmessige endringer i stor grad tatt bort og kravene til selve prøvetakingen justert. Det ble også i etterkant av høringen registrert at danske myndigheter hadde innført tilsvarende krav til prøvetaking ved landinger til mel- og oljeproduksjon, og at prøvetakings- og kontrollplanene var godkjent av EU-kommisjonen. Dette, i tillegg til at prosessen tok tid, medførte at forskriften måtte ut på en ny høringsrunde.

Det er til det oppdaterte forskriftsforslaget fra våren 2021 mottatt en rekke hørings svar som blir lagt frem, behandlet og besvart i dette notatet. Avslutningsvis følger den nye forskriften. Det er i forskriften foretatt enkelte presiseringer og endringer av mer redaksjonell art, men uten at innholdet er endret.

Ombygginger, nødvendige anskaffelser og omstilling til nye rutiner i henhold til kravene i den nye forskriften kan ta tid. Næringen vil derfor bli gitt rimelig tid til å kunne innrette egen drift og mottaksanlegg etter forskriftens bestemmelser. Fiskeridirektoratet vil følge utviklingen og bidra til nødvendige avklaringer i prosessen med implementering av løsninger. Det forutsetter at næringen utarbeider en plan sammen med aktuelle leverandører og rapporterer fremdrift til Fiskeridirektoratet ved forespørsel.

Ikrafttreddelsen settes til 1. januar 2023. Det vil kunne vise seg nødvendig med en utsatt iverksettelse for enkelte av de nye kravene.

1.1 Økonomiske kostnader

Omkostninger i forbindelse med anskaffelse, installasjon og bruk av utstyr, samt selve gjennomføringen av prøvetakingen, dekkes av mottaker.

Forskriften som ble sendt på høring i juli 2021 gir som nevnt ikke et like stort behov for ombygginger som det opprinnelige forslaget. Kravene til bygningsmessige endringer er i stor grad tatt bort og kravene til selve prøvetakingen justert. Den oppdaterte forskriften vil likevel utløse kostnader i ulik grad. Nye krav vil medføre tilpasninger av eksisterende utstyr, anskaffelse av nytt utstyr og ombygginger ved mottaksanleggene. Hvilke endringer som må foretas og hvor omfattende ombygginger som kreves, vil variere mellom mottaksanleggene. Anleggene er ulike slik at det blir tale om individuelle kostnadsanslag. Dagens utforming av mottaks- og produksjonslinjer, samt anleggenes bygningsmasse, er forhold som vil påvirke omfang og kostnader ved tilpasning.

De anslåtte kostnadene Fiskeridirektoratet har fått oppgitt av næringen og leverandører er vurdert opp mot behovet for en effektiv og god fiskeriforvaltning og ressurskontroll.

Fiskeridirektoratet ba Sjømat Norge i brev 20. november 2020 om en vurdering av kostnader for teknisk tilrettelegging for prøvetaking ved landing ved industrimottakene. Sjømat Norge anslår i svaret av 20. januar 2021 at den nye forskriften kan innebære følgende investeringsbehov for det enkelte mottaksanlegg:

- Tilrettelegging (omlegging av mottaksanlegg):	NOK 3 mill.
- Utvikling og innføring av programvare:	NOK 0,1 mill.
- Ombygging av arbeidsrom og fasiliteter:	NOK 2 mill.
- Sum:	NOK 5,1 mill.

Tallene er vanskelig for Fiskeridirektoratet å etterprøve uten å ha mottatt nærmere detaljer for hvordan det er kommet frem til anslaget.

Fiskeridirektoratet anser det relevant å påpeke at fiskerinæringen omsetter for store verdier. I 2020 landet den norske fiskeflåten i overkant av 2,5 millioner tonn fisk i Norge med en førstehandsverdi på mer enn 25 milliarder kroner. Det ble ved de syv industrimottakene kjøpt råstoff fra den norske fiskeflåten for til sammen 2,2 milliarder kroner, som er gjennomsnittlig 310 millioner kroner per mottaksanlegg. Ut fra Sjømat Norges anslag vil en avskrivning av investeringen over en periode på 10 år for hvert mottaksanlegg medføre en årlig kostnad på 0,5 millioner kroner, som utgjør 1,6 promille av råstoffkostnaden.

De økonomiske konsekvensene vil slik Fiskeridirektoratet ser det ut fra de fremlagte tallene, ikke være større enn at det står i rimelig forhold til de nødvendige tiltakene som foreslås innført i denne delen av fiskerinæringen. Vi har behov for kunnskap om ressursuttaket, det innbefatter også den fisken som går til industriformål. Det vurderes av Fiskeridirektoratet derfor ikke som urimelig å innføre de nye kravene og med det pålegge aktørene de tilretteleggingene og investeringene som følger av kravene.

1.2 Særlige utfordringer og bærekraftsyn i industrifisket

Fiskeridirektoratets prinsipielle tilnærming er at ressursregistreringen ideelt sett bør skje i tilknytning til ressursuttaket. I dag skjer dette ved landing til mottak på land hvor fisken veies på egnede vekter, mens det er rapporteringsplikt på fangst om bord på fiskefartøyet etter forskrift 21. desember 2009 nr. 1743 om posisjonsrapportering og elektronisk rapportering for norske fiske- og fangstfartøy (forskrift om posisjonsrapportering mv.) § 12. Rapporteringen fra fartøyene er i dag estimerte tall.

Fangst til industriformål har utfordringer knyttet til identifikasjon av fangstinnholdet på begge tidspunkt, både om bord på fiskefartøyet og ved landing til mottak på land.

Hovedregelen er at all fisk skal sorteres og deretter veies på art fortløpende ved landing. Denne regelen passer ikke for industrifangster. Det lar seg vanskelig gjøre å kartlegge fangsten fortløpende ved landing som følge av hvordan fisken lagres om bord, fangstens omfang og fordeling av ulike arter. Prøvetaking ved landing anses derfor som det mest praktiske alternativet for å gi et tilnærmet korrekt bilde på fangstens arts- og størrelsessammensetning som grunnlag for føring av landings- og sluttseddel.

Det forutsetter imidlertid at det innføres nødvendige og gode tiltak som kan gi oss mer riktige og verifiserbare opplysninger om industrifangstene ved landing enn det som er tilfellet i dag, hvis ikke vil dette fiskeriet heller ikke fremstå som bærekraftig. Det vil i så tilfelle være svært uheldig ettersom det landes et stort kvantum fisk til industriformål hvert år. I 2020 ble det som nevnt landet 2 527 000 tonn fisk i Norge, og ut fra vårt sluttseddelregister ble det landet totalt 643 000 tonn fisk i første hånd til anvendelse fiskemel og fiskeolje. Det utgjør 25,4% av det totalt landede kvantumet i 2020. Det ble videre registrert 65 000 tonn (10,1 % av det landede kvantumet av industrifisk) bifangst på sluttseddel i industrifisket i 2020. I 2021 er det foreløpig beregnet at det er landet 2 480 000 tonn fisk i Norge, hvorav 382 000 tonn fisk til anvendelse fiskemel og fiskeolje. Det utgjør 15,4 % av det totalt landede kvantumet i 2021. Det er registrert 48 500 tonn (12,7 % av det landede kvantumet av industrifisk) bifangst på sluttseddel i 2021.

1.3 Kort om forskriften og en oppsummering av de nye kravene

Formålet med ny forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing er å forbedre dagens prøvetaking ved landing av industriråstoff for å oppnå en mer korrekt registrering av ressursuttaket. Prøvetakingen fastsetter fangstsammensetningen ved landing av industrifangster til mottaksanlegg som tar imot fisk for produksjon av fiskemel, fiskeolje og andre produkter fremstilt av industrifangster. En slik prøvetaking vil aldri kunne gi 100 % nøyaktige opplysninger om ressursuttaket, men for å oppnå et tilnærmet korrekt bilde av uttaket så må utstyret og bruken av utstyret være tilfredsstillende i forhold til formålet.

Dagens prøvetakingssystem er som kjent ikke egnet til å gjenspeile fangstens arts- og størrelsessammensetning ved landing på en tilstrekkelig god måte. Det knytter seg i dag utfordringer til identifisering og registrering av denne type fangster. I tillegg er det i dag mangelfull prøvetaking av industrifangster ved landing. Når kontrollmyndighetene ikke er til stede blir det ikke tatt prøver, i stedet benyttes gjerne skippers estimat som grunnlag for føring av hoved- og bifangst på seddel. Den nye forskriften vil bidra til bedre prøveresultater og dermed også mer korrekte opplysninger på landing- og sluttsedlene.

De villlevende marine ressursene er felleskapets ressurser. Ressursene er fornybare, men ikke utømmelige og må derfor forvaltes bærekraftig. Det er ikke mulig å forvalte bestandene og det marine økosystemet bærekraftig uten et korrekt ressursregnskap. En kvalitativ god prøvetaking vil være et viktig bidrag for å sikre både korrekt ressursregistrering og et godt omdømme for denne delen av næringen i årene som kommer. Det forventes at det vil bli stilt økte krav til dokumentasjon på bærekraft og lovligheten av uttaket av de villlevende marine ressursene. Det vil også gjelde for produkter som kommer fra industrilandingene.

Det mottas industrifangster for mel- og oljeproduksjon, samt andre produkter fremstilt av industrifangster, også i andre land i Nordøst-Atlanteren. Den nye forskriften tar høyde for dette og det er forsøkt å harmonisere nasjonale og internasjonale bestemmelser der det er naturlig for å sikre størst grad av like konkurransevilkår. Den nye forskriften legger i den forbindelse blant annet opp til ulike alternativer med hensyn til gjennomføring og finansiering av selve prøvetakingen, ved at det åpnes for bruk av tredjepart.

Sentrale krav som vil bli innført med den nye forskriften:

- Det skal tas fortløpende prøver av alle industrifangster som landes.
 - o Den som mottar industrifangsten er ansvarlig for at prøvetakingen gjennomføres, og at den gjennomføres i henhold til forskriften og til gjeldende prosedyre fastsatt av Fiskeridirektoratet.
 - o Dersom mottaker velger å overlate gjennomføringen av prøvetakingen til en tredjepart, skal denne være akkreditert etter NS-EN ISO/IEC 17020.
 - o Mottaker skal gi den som lander uhindret og umiddelbar adgang til hele prøvetakingsprosessen. Den som lander skal i tillegg gis tilgang til prøvetakingsresultatene før seddelen fylles ut og signeres.
- Mottaker skal ha et system for utsortering av fisk større enn 45 cm før prøvetrekkersystemet.
 - o Etter utsortering skal fisken sorteres på art og størrelse, og veies separat. Kvantumet utsortert fisk over 45 cm skal føres på egne linjer på seddelen, med tilhørende art og størrelsesgruppe over 45 cm.
- Mottaksanlegg som tar imot industrifangster, skal ha prøvetrekker egnet til fastsettelse av fangstens arts- og størrelsessammensetning ved landing.
- Det innføres krav til prøvetrekkerens utforming, plassering, prøvetrekkersystemet, samt til prøvenes størrelse, antall prøver og prøvetakingsfrekvens.
- Det skal legges til rette for at de som gjennomfører prøvetakingen har tilfredsstillende arbeidsrom, og arbeidsforhold for kvalitativ god sortering og veiing av prøvemateriale.
 - o Prøvene som tas skal bringes til arbeidsrommet på en slik måte at ingen deler av prøvene påvirkes eller går tapt underveis.
 - o Prøvene skal sorteres på art og størrelse og deretter veies på egnet vekt.
 - o Prøvene skal bearbeides og prøvetakingsresultatet anvendes på hele landingen før utfylling av landings-/sluttseddelen.

- Prøvekvantumet skal oppbevares og være tilgjengelig for kontrollmyndighetene frem til landings-/sluttseddelen er fylt ut og undertegnet.
- Prøveresultatet fra landingen skal sendes elektronisk til salgslaget.
 - o Innsending av prøvetakingsresultatet skal inneholde referanse til landings- og/eller sluttseddelen med salgslag, dokumenttype og seddelnummer.
 - o Salgslagene skal videresende prøvetakingsresultatet i et bestemt format og avtalt frekvens til Fiskeridirektoratet.

1.4 Veileder

Det vil bli utarbeidet en veileder til den nye forskriften. Formålet vil være å gi næringen og aktuelle leverandører ytterligere informasjon og veiledning for å legge til rette for, samt kunne etterfølge kravene i forskriften. Det vil blant annet være nødvendig å utdype krav til utforming av prøvetrekker, prøvetrekkerens plassering og styresystem.

2 Høringssvarene

Forslaget til ny forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing ble sendt på høring 2. juli 2021 til 27 instanser inkludert Fiskeridirektoratets fem regioner. Høringsfristen ble satt til tre måneder med svarfrist 5. oktober 2021. Det ble samtidig gjort oppmerksom på at høringsnotatet var tilgjengelig på Fiskeridirektoratets [hjemmeside](#), og at andre enn direkte mottakere var velkomne til å komme med innspill.

Det ble mottatt 11 høringssvar (vedlegg 2 til 12). Fiskeridirektoratet region Sør, region Vest, region Midt og region Nordland sendte inn et felles høringssvar. Det er i disse fire regionene industrimottakene for mel- og olje er lokalisert.

Høringsinnspillet fra Norsk akkreditering ble først mottatt 21. januar 2022, etter at Fiskeridirektoratet tok direkte kontakt og ba om innspill til § 4 om prøvetakingsplikt og ansvar (vedlegg 13).

Det ble til forskriftsforslaget også mottatt en felles uttalelse fra Norges Sildesalgslag og Norges Fiskarlag 5. januar 2022 (vedlegg 14). De ber her om en ny gjennomgang av forslaget til kostnadsdekning og forskriftens § 13. Etter deres vurdering bør kostnaden til å gjennomføre prøver ved en akkreditert tredjepart dekkes av kontrollavgiften. Pelagisk Forening sendte tilsvarende en henvendelse 10. januar 2022 (vedlegg 15). Pelagisk Forening skriver at mottaksanleggene må bære kostnadene i forbindelse med prøvetaking av industrifisk, og ønsker ikke en løsning hvor kostnadene skyves over på fisker.

Fiskeridirektoratet har vurdert alle høringssinnspillene, samt de to nevnte henvendelsene mottatt i januar 2022. Kystverket og Skatteetaten svarte at de hadde ingen merknader til høringen. Tolldirektoratet svarte kort at de støtter forslaget og oppfatter det slik at det vil innebære en større grad av sikkerhet for at opplysningene føres korrekt på seddel, som igjen gir grunnlag for bedre kontroll med avstemming av mengder.

Under følger først de generelle høringssvarene (2.1), deretter innspillene til de enkelte paragrafene og bestemmelsene i den nye forskriften (2.2). Fiskeridirektoratet kommenterer høringssvarene fortløpende.

2.1 Generelt

Sjømat Norge mener at det behov for å etablere gode rutiner for prøvetaking av industrifangstene. Det er nødvendig å kunne dokumentere fangstsammensetningen både for å ha en troverdig fiskeriforvaltning, men også for å kunne oppfylle kravene om sporbarhet som stilles til næringen. Sjømat Norge fremlegger at også etter deres vurdering vil prøvetaking være det mest praktiske alternativet for å gi et tilnærmet korrekt bilde av fangstens arts- og størrelsessammensetning som grunnlag for føring av seddel.

Sjømat Norge påpeker imidlertid at krav som stilles til de norske mottakerne også må stilles til mottakere og mottaksanlegg i utlandet/utenlandske kjøpere av det samme råstoffet. De mener det vil kreve betydelige investeringer å få på plass de nye prøvetakingsrutinene, og dersom kravene kun stilles til de norske mottakerne vil det gi en konkurranseulempe.

Sjømat Norge understreker ellers at de tekniske kravene til prøvetakingen må gjøres så kostnadseffektive som mulig, videre må kravene som stilles kunne begrunnes med at de har en kontrollverdi. Det vises til høringsnotatet hvor det foreslås ikrafttredelse 1. juli 2022. Ideelt sett mener de at et nytt regelverk for prøvetaking av industrifangster skulle blitt innført tidligere, men de er likevel fornøyde med at Fiskeridirektoratet har brukt nødvendig tid på å gjøre tilpasninger i regelverket, og at det legges opp til en trinnvis innføring av de nye kravene, slik at mottakerne får tid til å installere nødvendig utstyr.

Sjømat Norge anmoder om god dialog mellom kjøperne og Fiskeridirektoratet, slik at det i fellesskap etableres gode, troverdige og kostnadseffektive prøvetakingsrutiner.

Fiskeridirektoratets kommentar til forskriftens virkeområde, er at denne skal gjelde for mottaksanlegg i Norge som tar imot industrifangster for produksjon av fiskemel, fiskeolje og andre produkter fremstilt av industrifangster. Fiskeridirektoratet har ikke myndighet til å fastsette lover og regler som skal gjelde i andre land. Fiskeridirektoratet har imidlertid med den nye forskriften forsøkt å harmonisere nasjonale og internasjonale bestemmelser der det er naturlig for å sikre størst grad av like konkurransevilkår. Det vises ellers til avtalen inngått mellom EU, Færøyene og Norge 22. april 2020 om kontrolltiltak for pelagiske landinger, og pågående forhandlinger med kyststatene Grønland, Island, Russland og Storbritannia for å få på plass en avtale der alle kyststatene blir part i avtalen. I vedlegg 5 til avtalen beskrives krav til landing av pelagisk fisk til industriformål, hvor det blant annet står at all fisk skal gå gjennom et avsilingssystem før den veies. Det er ikke tatt med i avtalen rutiner rundt prøvetaking, krav om utforming, funksjon eller plassering av prøvetrekkeren, eller prøvetrekkerens system, men det er enighet om at det skal foretas en gjennomgang av systemene som skal brukes ved prøvetaking av fisk til industriformål. Dette for å tilrettelegge for lik prøvetaking av industrifangster, uavhengig av hvor fangsten landes.

Fiskeridirektoratet er enig i at kravene som stilles må ha en kontrollverdi. Kravene som fremgår av den nye forskriften vil bidra til bedre prøveresultater, dermed også mer korrekte opplysninger på sedlene ved landing. Landings- og sluttsedlene er kjernedokumentene i vår forvaltning av de villevende marine ressursene, og utgjør grunnlaget for ressursregnskapet og derigjennom grunnlaget for en kunnskapsbasert forskning, korrekt kvoteavregning, regulering, statistikk og reaksjoner. Vi har ikke kontroll på totaluttaket uten at vi kjenner uttaket til det enkelte fartøy i form av korrekt informasjon om fangstene som landes på landingstidspunktet.

I høringsnotatet ble det foreslått ikrafttredelse 1. juli 2022, denne utsettes til 1. januar 2023 for å gi næringen tid til å legge til rette for de nye kravene. Det vil kunne vise seg nødvendig med en senere/utsatt iverksettelse for enkelte av kravene. Fiskeridirektoratet støtter ellers Sjømat Norges anmodning om en god dialog mellom næring/kjøperne og Fiskeridirektoratet frem mot forskriftens ikrafttredelse.

Pelagisk Forening skriver at de på et generelt grunnlag er positiv til at det stilles krav til prøvetaking ved mottak av industrifangster, og at det vil bidra til å oppfylle formålet med landingsforskriften. I utgangspunktet mener de at prøvene bør tas av mottakerne selv, men ettersom det gjennom årene har vist seg å være vanskelig å få innført en slik ordning, kan en løsning med en ekstern akkreditert tredjepart aksepteres.

Pelagisk Forening synes det er bra at det innføres en ordning i tråd med kravene i Danmark der kjøper av industrifangster i første hånd står ansvarlig for prøvetakingen, og at det utføres prøvetaking av alle industrifangster som landes ved de aktuelle mottaksanleggene. Dette mener de vil sikre like konkurransevilkår blant de norske mottakerne.

Pelagisk Forening uttaler at de imidlertid ikke kan leve med en løsning hvor kostnadene for prøvetakingen skyves over på fisker, og viser til at fiskeflåten de senere år har fått stadig nye pålegg om sporing og rapportering. Fiskerne er også ansvarlige for å ta prøver om bord for rapportering i fangstdagbok. I tillegg har Covid-19 medført en økt grad av selvlossing. Det fremstår derfor som urimelig at fiskerne i tillegg skal bidra til å dekke kostnadene ved prøvetaking på mottaksanleggene. Dette mener de er kostnader mottakerne må bære selv.

Pelagisk Forening har utover dette enkelte konkrete kommentarer til selve høringsnotatet. De viser til høringsnotatet side 7 under pkt. 3.1.3 hvor det står at Fiskeristyrelsen i Danmark har redusert antall fysiske kontroller som en konsekvens av kravene til veiing og prøvetaking, med påfølgende rapportering og kvoteavregning. Det er i stedet etablert nye kontrollordninger hvor kontrollørene med fastsatt frekvens foretar fysisk oppfølging. Pelagisk Forening mener at det er uheldig at kontroller gjennomføres med fastsatt frekvens, da det vil ta bort noe av overraskelsesmomentet, samt gi mottaker tid til å forberede seg og underslå informasjon. De mener at det hos oss som et minimum bør være en kombinasjon av varslede kontroller og stikkprøvekontroller. Pelagisk Forenings øvrige innspill følger under i pkt. 2.2.

Fiskeridirektoratet kan bekrefte at vi ikke med den nye forskriften vil innføre en ordning med kun varslede kontroller, eller kontroller etter fastsatt frekvens. Fiskerikontrollen skal fortsatt være risikostyrt. Det innebærer at Fiskeridirektoratets kontroller fremover også vil bygge på en risikovurdering av fiskeriene, fartøy, aktuelle mottaksanlegg og landinger. Når det gjelder informasjonen gitt i høringsnotatet på side 7, så vises det her kun til hvordan danske myndigheter har valgt å følge opp det arrangementet de nå har med veiing, prøvetaking og påfølgende rapportering og kvoteavregning.

Fiskeridirektoratet bemerker videre til Pelagisk Forenings kommentar rundt kostnadene til gjennomføringen av prøvetakingen, at dette er noe næringen sammen må løse og bli enige om på bakgrunn av den nye forskriften, og i henhold til forskriften. I likhet med slik det er i Danmark, så vil det ikke være myndighetenes ansvar å hverken gjennomføre eller finansiere veiing og prøvetaking av industrifangster ved landing, men det vil være myndighetenes ansvar å føre kontroll med at den nye forskriften etterleves.

Det står i forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 13 at omkostningene i forbindelse med anskaffelse, installasjon og bruken av utstyret for prøvetaking dekkes av mottaker. Fiskeridirektoratet har ikke i høringsnotatet satt opp et kostnadsbilde med hensyn til selve gjennomføringen av prøvetakingen, men har vist til hvordan næringen i Danmark har løst dette spørsmålet. Når det gjelder kostnadene ved å leie inn en akkreditert tredjepart til å gjennomføre veiing og prøvetaking, så er den i Danmark beregnet (av kjøperne) til å være ca. 1,5 øre (DKK) per kilo landet fisk. Mottaker motregner fiskeren med dette beløpet per kilo landet fisk, så reelt sett er det i Danmark fisker som betaler driften og tredjeparten. Dette betyr imidlertid ikke at det ikke kan avtales en annen kostnadsfordeling mellom partene i Norge. Partene står fritt til å avtale en eventuell fordeling av kostnadene.

Norges Fiskarlag mener at en kvalitativ god prøvetaking av industrifangster er viktig for å sikre korrekt ressursregistrering, og at det samtidig kan bidra til et godt omdømme for næringen. Det vises til forventningene om økte krav fremover til dokumentasjon med hensyn til bærekraft og lovligheten av ressursuttaket.

Norges Fiskarlag støtter derfor kravet om prøvetaking av alle industrifangster ved landing, og at prøvetakingsresultatet benyttes som grunnlag for opplysningene på seddel. De mener imidlertid at prøver som tas om bord på det enkelte fartøy vil gi et mer korrekt bilde på fangstens art- og størrelsessammensetning, ettersom den kjemiske/fysiske nedbrytingen av fangsten på dette tidspunktet ikke har startet.

Fiskarlaget understreker at det må erkjennes at det alltid vil hefte usikkerhet om fangstens sammensetning når det benyttes representative prøver. En forenkling av fangstdagboken der skipper kan føre de minste fiskeslagene i en rubrikk merket diverse fiskeslag, mener de kan løse en slik utfordring.

De er videre bekymret for at avvik på rapportert fangst kan utløse reaksjoner overfor skipper og rederi som det reelt sett ikke er grunnlag for. Parallelt med at det innføres nye krav til prøvetaking bør det foretas en gjennomgang av praksis knyttet til reaksjoner på avvik mellom rapportert fangst på havet og registrert fangst ved landing.

Fiskarlaget mener ellers at det er viktig at regelverk og praksis ved landing av industrifangster er mest mulig ensartet i landene rundt Nordsjøbassenger for å unngå konkurransevridende effekt. De er derfor positive til at Norske myndigheter jobber for å samkjøre ulike kontrolltiltak og krav til mottakere av pelagiske landinger til både konsum og industriformål med EU, Storbritannia, Island og Færøyene. De er av den oppfatning at dersom det skal bli et standardisert prøvetrekkersystem i Norges, så er det viktig at det jobbes med å tilrettelegge for lik prøvetaking uavhengig av hvor fangstene landes.

Norges Fiskarlag opplyser avslutningsvis at de er tilfredse med at det legges opp til et prøvetakingssystem som også omfatter utsortering av fisk større enn 45 cm, og forutsetter at systemet kan utformes og installeres på anleggene innenfor akseptable kostnadsrammer. Dette vil være særlig viktig for fartøy som fisker med småmasket trål etter industrifangster uten sorteringsrist, og samtidig er utrustet til å ta vare på konsumfisken. De mener ut fra et miljøaspekt at det er viktig å videreføre dette kombinasjonsfisket.

Fiskeridirektoratet viser til innledningen i dette notatet hvor det fremlegges at også Fiskeridirektoratets prinsipielle tilnærming er at ressursregistreringen ideelt sett bør skje i tilknytning til ressursuttaket. I dag skjer dette ved landing til mottak på land hvor fisken

skal veies på en egnet vekt, mens det er rapporteringsplikt på fangst om bord på fiskefartøyet etter ERS-forskriften § 12.

Fangst til industriformål har i dag utfordringer knyttet til identifikasjon av fangstinnholdet på begge tidspunkt, både om bord på fiskefartøyet og ved landing til mottak på land. En forenkling av fangstdagboken der skipper kan føre de minste fiskeslagene i en egen rubrikk merket diverse fiskeslag, vil ikke løse utfordringen med usikkerhet om fangstens reelle sammensetning når det benyttes representative prøver. Prøver som tas om bord vil i dag ikke gi et mer korrekt bilde på fangstens art- og størrelsessammensetning enn ved prøver som utføres ved landing.

Hovedregelen om at all fisk skal sorteres og deretter veies art for art, passer ikke ved landing av industrifangster. Prøvetaking ved landing anses som det mest praktiske alternativet for å gi et tilnærmet korrekt bilde på fangstens arts- og størrelsessammensetning. Prøvetaking vil som Fiskarlaget tar opp imidlertid aldri kunne gi 100 % nøyaktige opplysninger om ressursuttaket, men det kan oppnås et tilnærmet korrekt bilde dersom utstyret og bruken av utstyret er tilfredsstillende i forhold til formålet.

Parallelt med at det innføres nye krav til prøvetaking ved landing, vil det kunne være nødvendig å foreta en gjennomgang av praksis knyttet til reaksjoner ved avvik mellom rapportert fangst på havet og registrert fangst ved landing.

Fiskeridirektoratet støtter ellers Norges Fiskarlags kommentar med hensyn til kravet om utsortering av fisk større enn 45 cm før prøvetrekkersystemet. Fiskarlaget forutsetter at et slikt system kan utformes og installeres på mottakene innenfor akseptable kostnadsrammer, og fremhever at tiltaket vil være viktig for fartøy som fisker med småmasket trål uten sorteringsrist, og som er utrustet til å ta vare på konsumfisken de får om bord. All den tid det i dag gis fritak fra kravet om bruk av sorteringsrist i fisket etter øyepål og kolmule i NØS, under forutsetning av at konsumfisken tas vare på og at den landes til konsum, vil det bli landet fisk ved industrimottakene over 45 cm. Viser her til forskrift om sorteringsrist i øyepål- og kolmulefiske § 3 første ledd. Mottaker må da ha et system for utsortering av denne fisken før prøvetrekkersystemet, ettersom prøvetrekkeren kun tar representative prøver av fisk mindre enn eller lik 45 cm.

Norges Sildesalgslag stiller seg positiv til den nye forskriften og anser forskriften som en presisering av ansvaret som allerede ligger hos næringen. Salgslaget støtter kravet om at alt råstoff som landes skal registreres korrekt, som de mener bidrar til økt bærekraft og på sikt en større samfunnsøkonomisk lønnsomhet basert på miljøsertifisering og sporbarhet på produktene til forbruker.

Salgslaget understreker ellers viktigheten av at kontrollavtalen mellom EU, Færøyene og Norge med ulike kontrolltiltak og krav til mottakere av pelagiske landinger, følges opp. Aktørene som kjøper råstoff til fiskemel og fiskeolje opererer i et internasjonalt marked, og ulike kontrollregimer mener salgslaget kan påvirke konkurransesituasjonen. Hvordan gjennomføringen av EU regelverket følges av Storbritannia er også viktig i lys av Brexit.

Salgslaget skriver at som et hovedpunkt ønsker de å be om at regelverket og oppfølgingen av dette harmoniseres med andre lands regelverk, eventuelt at myndighetene utsetter innføringen til en slik harmonisering er på plass. De anser det som viktig at Norge legger press på partene for å bidra til å sikre like konkurransevilkår.

Fiskeridirektoratet viser til kommentarene over gitt til Sjømat Norges høringsinnspill.

Politidirektoratet stiller seg positiv til forslaget, og skriver ellers følgende:

«Det synes hensiktsmessig at de alvorligste overtredelsene av den nye forskriften behandles i straffesporet, og øvrige overtredelser behandles i forvaltningssporet. Påtalemyndigheten kan med hjemmel i straffeprosessloven § 71c beslutte "at saken henlegges og overføres til forvaltningen når en overtredelse kan medføre administrativ sanksjon, hvis vilkårene for straff eller offentlig påtale ikke er oppfylt, eller hvis det for øvrig er mest hensiktsmessig at forholdet forfølges administrativt". Den nærmere grensedragning mellom politi- og påtalemyndighet og forvaltningen vil bli trukket opp i praksis.»

Fiskeridirektoratet støtter innspillet fra politidirektoratet.

Kystvakten (KV) er positiv til ny forskrift. De opplyser om at det over tid er registrert forskjell på fangstsammensetningen på prøver som blir tatt når fartøyene er i fiske, og prøver tatt ved landing. Forskjellen er spesielt fremtredende når fartøyene ikke kontrolleres ved landing. KV er blant annet på bakgrunn av dette positiv til Fiskeridirektoratets forslag til ny forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing.

KV mener at det blir viktig å sette krav til utstyret som tar prøvene for å sikre at både liten og stor fisk blir med i prøveuttaket. Det er en utfordring å få med den store fisken i prøvekvantumet som tas ved landing, de mener derfor at det bør være krav til bruk av sorteringsrist i fisket etter øyepål og kolmule i Nordsjøen.

Ved landing pumpes fangsten fra fartøyet til buffertanker på land, det vanskeliggjør prøvetaking fra ulike tanker med fangst om bord. KV mener at det er viktig å forsøke å sikre at en får prøver fra de ulike tankene.

Det fremlegges videre at fiskenasjonen Norge ikke er tjent med et system som ikke er på linje med det som andre land bruker, med det resultat at vi ikke får registrert korrekt ressursuttak på art og størrelse. Et kostnadsspørsmål mener de derfor ikke kan være avgjørende ettersom andre land allerede har slike systemer.

Fiskeridirektoratet er generelt enig i innspillene til KV. Når det gjelder Kystvaktens kommentar om at det er observert at det er forskjell på fangstsammensetningen på prøver som blir tatt når fartøyene er i fiske og prøver tatt ved landing, og at forskjellen er spesielt fremtredende når fartøy ikke kontrolleres ved landing, så tas det til orientering. Fiskeridirektoratet har tilsvarende dokumentert at det er dårligere samsvar mellom måleresultatene av artssammensetningen om bord og det som kommer på seddel, enn de tilsvarende måleresultatene om bord og det som føres i ERS. Det vises til Fiskeridirektoratets rapport om [Artssammensetning og lengdefordeling i fisket med småmasket trål etter målartene øyepål og kolmule i perioden 2014-2019](#). I rapporten hadde skipperne tilgang til Fiskeridirektoratets måleresultater om bord før føring av ERS.

Nordland Fylkes Fiskarlag fremlegger at de støtter formålet med den nye forskriften, som er å oppnå en mer korrekt registrering av ressursuttaket. Det trekkes videre frem at et sentralt punkt med den nye forskriften er hvorvidt det skal kreves et system som gjør at stor fisk over 45 cm sorteres ut før prøvetrekkersystemet, for deretter identifiseres på art og veies separat. Dette mener de vil være en kostbar investering for mottaker, og det fryktes at hele eller deler av kostnaden vil bli veltet over på fiskerne.

Fiskerilaget støtter forslaget fra Sjømat Norge fremlagt i høringsnotatet om at FHF bør gjennomføre et prosjekt for å finne andre måter å sortere ut stor fisk på som er enklere og mindre kostbart enn det som i dag er tilgjengelig for formålet, og foreslår at kravet om utsortering av stor fisk utsettes frem til rimeligere løsninger foreligger og kan tas i bruk.

Fiskeridirektoratet bemerker at slik forholdene er i dag, så vil kravet om å sortere ut fisk større enn 45 cm før prøvetrekkersystemet være nødvendig for å oppnå korrekt registrering ved landing. Begrunnelsen er at industrilandingene inneholder også fisk større enn 45 cm, og dagens prøvetrekker tar kun representative prøver av fisk mindre enn eller lik 45 cm.

Utfordringene med bifangst av arter større en 45 cm ved landing til industriformål opptrer under to ulike forhold. Det ene er ved fiske etter lodde hvor det tidvis kan være bifangst av torsk. Det andre forholdet er fiske med trål uten sorteringsrist i Nordsjøen etter kolmule og/eller øyepål.

Ved landinger til industriformål er kapasiteten på mottaksanleggene stor, og det er derfor krevende å fjerne bifangst før veiing på en tilfredsstillende måte. Dette lar seg for eksempel vanskelig gjøre manuelt. Bruk av «storfiskfelle» kan derimot skille bifangst fra hovedfangst før prøvetaking. Et annet alternativ er at det benyttes sorteringsrist i fisket etter kolmule og øyepål, for slik unngå utfordringene med innblanding av stor fisk ved landing.

Det er dokumentert at bruk av sorteringsrist i fiske etter kolmule og øyepål langt på vei løser utfordringen med landing av bifangst over 45 cm. Det gis imidlertid i dag et generelt fritak fra kravet om bruk av sorteringsrist i fisket etter kolmule og øyepål, under forutsetning av at konsumfisken tas vare på og at den landes til konsum.

Dersom bruk av sorteringsrist hadde vært et absolutt krav, kunne et alternativ til sorteringsrist vært at de små kvanta fisk større enn 45 cm i stedet ble identifisert ved landing. Et behov for «storfiskfelle» ville eventuelt i hovedsak da vært relatert til utfordringer med torsk som bifangst i loddefiske. Fiskeridirektoratet er av den oppfatning at det i så tilfelle vil kreve en ny avveining av kost/nytte for en slik investering.

Fiskeridirektoratet mener at så lenge det gis fritak fra kravet om bruk av sorteringsrist i fisket etter kolmule og øyepål, så vil en «storfiskfelle» per nå være eneste tilgjengelige løsning for å kunne få en representativ prøvetaking av landet industrifangst. Se mer utfyllende om dette i [høringsnotatet](#), side 23, pkt. 6.4.1.

Fiskeridirektoratet region Sør, region Vest, region Midt og region Nordland stiller seg samlet positive til den nye forskriften. Kommentarene til de enkelte paragrafene og bestemmelsene i forskriften følger under i pkt. 2.2.

Det fremlegges ellers generelt at ved en trinnvis innføring av de nye kravene, så vil det være viktig at det utarbeides en plan for fremdrift og ikrafttredelse. Planen må følges opp tett med mottaksanleggene i henhold til angitte frister. I planen mener de at det også må fremkomme fra når avvik skal håndheves, og hvilke reaksjoner som skal tas i bruk.

Regionenes erfaring fra tidligere prosesser er at dersom ikke næringen har fastsatte tidsfrister å forholde seg til, drar implementering og tilrettelegging for nye krav ut i tid.

Det anmodes videre om at det foretas en evaluering av den nye forskriften en gitt tid etter ikrafttredelse for å se om de nye kravene fungerer etter sin hensikt. En evaluering mener de vil gi svar på om det vil være nødvendig med en revidering av forskriften.

Fiskeridirektoratet er bevisst på at ombygginger, nødvendige anskaffelser og omstilling til nye rutiner i henhold til kravene i den nye forskriften kan ta tid. Næringen vil derfor bli gitt rimelig tid til å kunne legge til rette egen drift og mottaksanlegget i henhold til forskriften.

Fiskeridirektoratet vil som tidligere nevnt innledningsvis i dette notatet følge utviklingen og bidra til nødvendige avklaringer i prosessen med implementering av løsninger. Det forutsettes at næringen utarbeider en plan sammen med aktuelle leverandører og rapporterer fremdrift til Fiskeridirektoratet ved forespørsel.

Det tas sikte på at forskriften skal gjelde fra 1. januar 2023. Det vil imidlertid kunne vise seg nødvendig med en utsatt iverksettelse for enkelte av de nye kravene.

2.2 Innspill til de enkelte paragrafene i den nye forskriften

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 1. Formål

Alle høringsinstansene støtter formålet med forskriften, som er å sikre bærekraftig forvaltning av de villlevende marine ressursene. Forskriften skal bidra til å fremskaffe prøver som representerer det landede kvantumets arts- og størrelsessammensetning.

Fiskeridirektoratet viser til landingsforskriften § 11 første ledd hvor det står at den som lander og mottaker skal blant annet oppgi opplysninger om art, størrelsessammensetning, vektavlesning og nøyaktig kvantum i kilogram på seddel.

Størrelsessammensetningen på sedler for industrilandinger blir i dag oppgitt som uoppgitt størrelse (tallkode: 3000000). Grunnen til dette er at industrilandinger er store, ofte større enn 300 tonn og består av flere millioner individer av mange arter. Individstørrelsen er i all hovedsak mindre enn 45 cm, og hovedtyngden av artene er mindre enn 35 cm. Det finnes ikke automatiske/mekaniske grading(størrelssorterings)systemer som er i stand til å størrelssortere artene i slike landinger på en effektiv måte.

Med ny forskrift kan størrelsessammensetningen av industrifisken oppgis på seddel i to grove lengdekategorier:

- 1) Utsortert stor fisk: tallkode 2450999 (fisk større enn 450 mm)
- 2) Resten av fisken: tallkode 2000450 (fisk opptil 450 mm)

Denne informasjonen vil gi et bedre grunnlag for forskning, forvaltning og kontroll enn det vi har i dag.

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 2. Virkeområde

Sjømat Norge fremlegger at de ikke kan akseptere særnorske kostnader som svekker norsk konkurransekraft i forhold til utenlandske konkurrenter ved kjøp av norskfanget råstoff. For å sikre likere konkurransevilkår om råstoffet mener de at kravene i forskriften også må gjelde for utenlandske kjøpere av norskfanget råstoff. Dersom ikke alle kjøpere av

industriråstoff fra norske båter tar prøver og kontrollerer fangsten på tilsvarende måte, vil det kunne åpne for feilaktig fangstrapportering ved at båtene da velger å lande fangsten i havner med ingen, eller svakere ressurskontroll enn i Norge.

Sjømat Norge viser til Danmark hvor kostnaden for prøvetakingen belastet leverandør. For å sikre like konkurransevilkår mellom aktørene i og utenfor Norge som konkurrerer om det samme råstoffet, så mener de at norske mottakerne må kunne kreve at leverandørene i tråd med praksisen i Danmark, betaler for prøvetakingen.

Fiskeridirektoratet viser til kommentarene gitt til Sjømat Norge i pkt. 2.1. Kort gjengitt, så har ikke Fiskeridirektoratet myndighet til å fastsette regler som skal gjelde ved mottaksanlegg i andre land. Fiskeridirektoratet har imidlertid med den nye forskriften forsøkt å harmonisere nasjonale og internasjonale bestemmelser for å sikre størst grad av like konkurransevilkår. Det vises også til kontrollavtalen for pelagiske landinger inngått 22. april 2020 mellom EU, Færøyene og Norge. Det pågår forhandlinger med Grønland, Island, Russland og Storbritannia for å få på plass en avtale der alle kyststatene blir part i avtalen. I vedlegg 5 til avtalen beskrives krav til landing av pelagisk fisk til industriformål. Det er ikke tatt med noe i avtalen om rutiner rundt prøvetaking, krav om utforming, funksjon eller plassering av prøvetrekkeren, eller prøvetrekkerens system. Partene er imidlertid enige om at det skal foretas en gjennomgang av systemene som skal brukes ved prøvetaking av fisk til industriformål, for å legge til rette for lik prøvetaking av industrifangster uavhengig av hvor fangstene landes.

Når det gjelder kostnadene for gjennomføringen av prøvetakingen, så må disse bæres av næringen. Mottaker har ansvaret for at prøvetakingen gjennomføres og at den gjennomføres i henhold til forskriften. Det er derfor i forskriften også lagt opp til at omkostningene i forbindelse med anskaffelse, installasjon og bruken av utstyret dekkes av mottaker. Dette er i tråd med landingsforskriften hvor det tilsvarende legges opp til at mottaker dekker kostnadene i forbindelse med veiingen ved landing som grunnlag for opplysningene på seddel, samt anskaffelse og vedlikehold av vektene.

Det ble i høringsnotatet vist som et eksempel til hvordan næringen har løst dette spørsmålet i Danmark. Hvordan kostnadene for selve gjennomføringen av prøvetakingen løses i Norge er det opp til næringen å avgjøre, men det er et grunnleggende prinsipp at næringen står for kostnadene for å dokumentere egen aktivitet. Danmark er en stor aktør innen mottak av fisk for mel- og oljeproduksjon. En samkjøring med Danmark i prinsippet om at det skal gjennomføres prøvetaking ved landing og at næringen står for utgiftene, vil derfor langt på vei sikre like konkurransevilkår. En samkjøring mellom Norge og Danmark vil også gjøre det enklere å få de andre kyststatene med på innføre tilsvarende krav.

Norges Sildesalgslag ønsker en avklaring på om forskriften også vil ivareta drift ved konsumanlegg som bygger opp foredlingsanlegg for mel/olje til humant konsum eller dyrefor. Det er allerede etablert et slik mottaksanlegg, og det er ifølge salgslaget to anlegg som planlegger for tilsvarende. Salgslaget uttaler at det er viktig at regelverket er proaktivt og i takt med utviklingen av næringen.

Fiskeridirektoratets svar er at konsumanlegg som bygger opp foredlingsanlegg for mel/olje til humant konsum og dyrefor faller utenfor forskriftens virkeområde. Forskriften gjelder for

mottaksanlegg i Norge som tar imot industrifangster for produksjon av fiskemel, fiskeolje og andre produkter fremstilt av industrifangster, og som ikke går til produkter til konsum.

Ved anlegg som vist til av Sildesalgslaget, forutsettes det at fangstsammensetning og veiing av fisk er gjort i henhold til hva som er vanlig på konsumanlegg i forkant av at fisken føres videre til produksjon av mel- og oljeprodukter.

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 3. Definisjoner

Norges Sildesalgslag er usikker på om mottaksanlegg som kverner opp bifangst av andre arter enn for eksempel makrell eller kolmule i sildefangster, dekkes inn under definisjonen "industrifangst" uavhengig av om sluttproduktet går til konsum eller dyrefor.

Fiskeridirektoratet viser til svaret over om forskriftens virkeområde. Med industrifangster menes fangster som ikke skal anvendes til konsum og som landes til industrianlegg for oppmaling til fiskemel og fiskeolje. Inn under definisjonen industrifangst faller også bifangst av andre arter, og som landes sammen med hovedfangsten til industrimottak. Dersom hovedformålet med landingen derimot er å lande fisk til konsum, faller det ikke inn under industrifangstdefinisjonen og den nye forskriftens virkeområde.

Fiskeridirektoratets regioner viser til høringsnotatets side 12 hvor det står forklart at med industrifangster menes fangster høstet til bruk for mel- og oljeprodukter, og som ikke anvendes til konsum. Regionene mener at dette ikke blir riktig, og foreslår at «høstet til bruk for» tas ut ettersom fangster høstet til konsum også kan landes til industrianlegg og gå til produksjon av mel- og olje som følge av fiskens kvalitet eller pris. Regionene foreslår følgende definisjon: «Med industrifangster menes fangster til anvendelse for mel- og oljeproduksjon.»

Fiskeridirektoratet er enig. I forslaget til definisjon av industrifangster i § 3 annet ledd som ble sendt på høring, står det imidlertid at med industrifangster menes fangster som ikke skal anvendes til konsum. På bakgrunn av regionenes innspill endres definisjonen til følgende:

«Med industrifangster menes fangster til mel- og oljeproduksjon, og som ikke skal anvendes til konsum».

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 4. Prøvetakingsplikt og ansvar

Sjømat Norge er av den oppfatning at prøvetakingen må utføres av et kontrollorgan, eller en akkreditert tredjepart for at den skal bli riktig. Det begrunner de med at det kan oppstå uenighet mellom den som lander og mottaker om prøvetakingsresultatet.

Produksjonen av fiskemel og fiskeolje går ifølge Sjømat Norge i grove trekk ut på å fjerne vann fra fisken for å sitte igjen med fett (olje) og protein (mel). Vann utgjør 70 % av vekten av råstoffet. For mottaker vil produksjonsutbyttet av fett og tørrstoff være tilnærmet uavhengig av art, og et avvik mellom innmeldte og omsatte arter vil derfor ikke ha nevneverdige konsekvenser. For den som lander vil det imidlertid kunne ha store økonomiske følger om prøvetakingen ved landing gir en annen fangstsammensetning enn prøvetakingen foretatt om bord. Siden resultatet av prøvetakingen vil ha større økonomiske konsekvenser for leverandør enn for kjøper av råstoffet, mener de det er grunn til å tro at det

ofte vil oppstå diskusjon mellom partene om prøveresultatet dersom ansvaret tillegges kjøper og prøvetakingen også utføres av kjøper. Misnøye kan føre til trusler om boikott av anlegget dersom ikke innvendingene mot prøveresultatene tas til følge. Etter Sjømat Norges vurdering vil det oppstå en svært krevende dobbeltrolle om kjøper pålegges ansvaret for artsbestemmelsen, samt utfører prøvetakingen.

Sjømat Norge mener videre at praksisen for prøvetakingen må være lik ved alle mottakene i Norge, og at kontrollene må utføres av enten det samme organ, eller etter samme akkrediterte standard. Hvilket akkreditert organ/standard og prosedyre som skal benyttes mener de kan forskriftsfestes. Sjømat Norge ser det for øvrig som naturlig at Norges Sildesalgslag, med et lovbestemt kontrolloppdrag og et etablert kontrollørkorps, pålegges denne rollen. De er videre kjent med at Skaw Inspection, som gjennomfører artskontrollen i Skagen i Danmark, er villig til å etablere seg i Norge for å ta på seg oppdraget med artsbestemming av industrifangstene i Norge.

Fiskeridirektoratet viser til landingsforskriften § 18 første ledd. Det står her at den som lander, mottaker og kjøper er alle ansvarlige for at seddelen er korrekt utfylt med riktige opplysninger. I samsvar med denne bestemmelsen er det tatt inn i den nye forskriften § 4 tredje ledd at mottaker, som er ansvarlig for selve prøvetakingen og at det gjennomføres prøvetaking, skal gi den som lander uhindret og umiddelbar adgang til hele prøvetakingsprosessen, samt mulighet til å være til stede ved bearbeidningen av prøvene. Den som lander skal i tillegg gis adgang til prøvetakingsresultatene før seddelen fylles ut og signeres. Den som lander/leverandør vil med dette kunne avdekke eventuelle feil og avvik ved alle deler av prøvetakingen, og står videre sammen med mottaker/kjøper ansvarlig for at det føres riktige opplysninger om fangsten som landes på seddel.

Pliktene og ansvaret som følger av landingsforskriften og den nye forskriften for å sikre korrekt ressursregistrering, er helt grunnleggende for norsk forvaltning av de villlevende marine ressursene. Næringen er selv ansvarlig for å tilrettelegge for, samt etterfølge det til enhver tid gjeldende fiskeriregelvek.

Når det gjelder selve prøvetakingen og kontrollen med denne, så har Fiskeridirektoratet imidlertid et ansvar for å kontrollere, samt følge opp at prøvetakingen gjennomføres, og at den gjennomføres i henhold til forskriften og fastsatte prosedyre. Det vises her til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av villlevende marine ressursar (havressurslova) § 44 om kontrollansvaret til Fiskeridirektoratet.

Det vil som fremlagt i høringen bli utarbeidet en faglig prosedyre for utføringen av prøvetakingen i henhold til etablerte statistiske metoder. Prosedyren skal følges opp av mottaker, samt av en eventuell tredjepart. Prosedyren utarbeides av Fiskeridirektoratet. Det er per nå ingen andre aktuelle fagmiljøer som kan utarbeide denne prosedyren i Norge. Kravene i forskriften og den fastsatte prosedyren skal etterfølges ved alle mottak av industrifangster, uavhengig av hvem som utfører prøvetakingen. Praksisen for prøvetaking vil dermed bli lik ved alle industrimottakene i Norge, slik Sjømat Norge etterspør.

Pelagisk Forening opplyser at deres medlemmer opplever at vektens slavedisplay ofte ikke er plassert slik ved mottaksanleggene at veid kvantum kan avleses fra fartøyet i henhold til landingsforskriften § 6 annet ledd. Pelagisk Forening ber om at Fiskeridirektoratet tar en

fysisk gjennomgang ved alle mottaksanlegg, inkludert konsumanleggene, slik at fiskernes rettigheter opprettholdes på dette punktet.

Fiskeridirektoratet bemerker at det i dag kun er krav om bruk av automatisk vekt ved landing av pelagisk fanget fisk, og at kravet til plassering av sekunder visningsenhet (vektens tilleggsdisplay) gjelder ved bruk av automatiske vekter. Fiskeridirektoratet har i samarbeid med Justervesenet utarbeidet nye krav til automatiske vekter og veiesystem til bruk i fiskerinæringen. Forslaget som ble fremlagt for Nærings- og fiskeridepartementet i beslutningsnotat av 20. oktober 2021, inneholder blant annet krav om bruk av automatisk vekt ved alle landinger. Fiskeridirektoratet og Justervesenet har også kommet til at kravet til plassering av sekundær visningsenhet som i dag fremgår av landingsforskriften, bør reguleres sammen med de øvrige bestemmelsene om sekundær visningsenhet i Justervesenets regelverk.

Kravet i landingsforskriften § 6 annet ledd om at den automatiske vektens tilleggsdisplay skal være plassert slik at veid kvantum kan leses fra fartøyet, vil bli flyttet til Justervesenets nye forskrift om vekter og automatiske veiesystemer til bruk ved landing av fisk § 6 første ledd. Forskriften er foreslått å tre i kraft 1. januar 2023. Se Fiskeridirektoratets og Justervesenets felles [beslutningsnotat](#) hvor dette behandles og fremlegges.

Når kravet om plassering av sekundær visningsenhet er flyttet fra landingsforskriften og over i Justervesenets regelverk, så vil det være Justervesenet som kontrollerer og håndhever eventuelle brudd på denne bestemmelsen.

Når det gjelder spørsmålet om kontrollmyndighetene kan foreta en fysisk gjennomgang ved alle mottaksanlegg med hensyn til plassering av vektens tilleggsdisplay, så er svaret at dette er noe som inngår som en del av den ordinære kontrollgjennomføringen ved anleggene.

Norges Sildesalgslag mener at det vil medføre ekstrabeskatning dersom kostnaden for gjennomføringen av prøvetakingen skal ilegges fisker slik som i Danmark, i tillegg til den innførte kontrollavgiften, og ber om at det vurderes om kontrollavgiften kan bidra til å finansiere kostnaden. De skriver at de også har fått opplyst fra "Skaw inspection", som har ansvar for prøvetaking i Danmark, at den faktiske kostnaden er høyere enn anslaget som vist til i høringsnotatet på 1,5 øre per kilo landet fisk, og som mottaker motregner fisker.

Fiskeridirektoratet viser til tidligere svar på spørsmålet, samt til den nye forskriften § 13. Det står i § 13 at omkostningene i forbindelse med anskaffelse, installasjon og bruk av utstyr som nevnt i forskriften, dekkes av mottaker. Når det gjelder de innkomne midlene fra kontrollavgiften så tilfaller de staten, og skal benyttes til investeringer i teknologi og digital infrastruktur, ansettelse av ny kompetanse og andre tiltak for å styrke kontrollarbeidet. Kontrollavgiften er med andre ord bundet opp til oppfølging NOU 2019: 21. Prøvetaking for artsbestemmelse av industrifangster, utføres for å ivareta opplysningsplikten om fangsten som landes.

Fiskeridirektoratets regioner mener at akkreditert metode skal benyttes ved all prøvetaking av industrifangster ved landing, uavhengig av om mottaker velger å utføre prøvetakingen selv, eller det overlates til en tredjepart.

Regionene skriver at i henhold til slik det fremlegges i høringsnotatet skal tredjeparten være akkreditert i henhold til Norsk Standard, og for de tilfeller mottaker selv utfører

prøvetakingen, så skal prosedyrene for dette utarbeidet av Fiskeridirektoratet etterfølges. Regionene mener at Fiskeridirektoratets prosedyrer bør tilsvarende akkrediteres etter Norsk Standard, slik at en får lik metode uavhengig av hvem som utfører prøvetakingen.

Fiskeridirektoratets svar er at vi har i forskriften lagt opp til at mottaker kan velge å gjennomføre prøvetakingen selv, eller overlate dette til en tredjepart. Dersom det benyttes en tredjepart, så skal tredjeparten være akkreditert i henhold til aktuelle akkrediteringsstandarder. Den relevante standarden sier ikke noe om hvordan prøvetakingen skal gjennomføres, prosedyrer for beregning av resultater etc. Dette er prosedyrer/rutiner Fiskeridirektoratet må beskrive og legge ved forskriften, og som da vil bli omfattet av akkrediteringen. Uavhengig av om mottaker velger å utføre prøvetakingen selv, eller overlater det til en akkreditert tredjepart, så skal prøvetakingen gjennomføres i henhold til forskriften og til Fiskeridirektoratets fastsatte prosedyre. Metoden vil dermed bli lik uavhengig av hvem som utfører prøvetakingen, slik regionene etterspør.

Norsk akkreditering bemerker at deres erfaring er at dersom det ikke er krav til akkreditering, vil det være færre som søker om å bli akkreditert. Akkrediteringsstandard for inspeksjonsorgan, NS-EN ISO/IEC 17020: 2012, gir mulighet for at mottaker kan bli akkreditert for å utføre prøvetakingen selv (som type B-organ). De anbefaler at det presiseres i forskriften at akkreditering skal være i henhold til NS-EN ISO/IEC 17020 og ikke NS-EN ISO/IEC 17025 selv om det er «prøvetaking». Det er mange parameter som settes sammen og rapporteres, (vekt/art/osv.)

Norsk akkreditering fremlegger at en akkreditert tredjepart også kan være akkreditert av et annet akkrediteringsorgan enn Norsk akkreditering - som har undertegnet de relevante multilaterale avtaler for gjensidig internasjonal anerkjennelse, og som er etablert i et EU-/EØS-land. I praksis vil det imidlertid forventes å være lite aktuelt med andre akkrediteringsorgan enn Norsk akkreditering, ettersom det her er krav om akkreditering i henhold til en norsk forskrift og prosedyre. Det er få eksempler på europeiske akkrediteringsorganer som akkrediterer etter norske standarder/forskrifter.

Fiskeridirektoratet ser muligheten for at det kan kreves at også mottaker skal være akkreditert for å gjennomføre prøvetakingen, men mener dette ikke er nødvendig, tilsvarende at det ikke er krav om at mottaker er akkreditert for å utføre veiing ved landing.

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 5. Utsortering av stor fisk

Sjømat Norge fremlegger på bakgrunn av tilbakemeldinger fra deres medlemmer at det er mulig, men utfordrende og kostbart å bygge en mekanisk anordning som sorterer ut fisk over 45 cm før prøvetrekkersystemet. En slik anordning vil kreve ombygging av kaihusene og betydelige utbyggingskostnader. Det fremlegges at det er anslått at et slikt arrangement, som de for øvrig mener ikke vil virke, vil ha en kostnadsramme på minst 3 mill. kroner.

De skriver videre at ettersom det bare unntaksvis forekommer fisk større enn 45 cm i landingene, så stiller de spørsmål ved hvor stort problemet er med innblanding av stor fisk. Det påpekes at de pelagiske trålerne i all hovedsak er rigget for å ta vare på bifangst av konsumfisk, det vil derfor ikke være fisk over 45 cm i fangstene fra disse fartøyene, og at bifangsten av andre arter i kolmulefisket fra kolmuletrålerne er meget begrenset. Det kan unntaksvis forekomme innblanding av torsk i loddefangstene fra Barentshavet. Stor fisk i

loddefangstene kan sorteres ut manuelt ved anlegget. Alternativt kan det stilles krav til utsortering av torsk i loddefangstene ombord i fartøyet. I lys av kostnadene forbundet med å etablere et system for utsortering av stor fisk, samt at innblanding av stor fisk i landingene er begrenset, ber Sjømat Norge om at kravet til utsortering av stor fisk før prøvetrekkersystemet frafalles.

Dersom Fiskeridirektoratet ikke finner det mulig å frafalle kravet, ber Sjømat Norge om at beslutningen utsettes til det er gjennomført et FHF-prosjekt som vurderer om det er mest hensiktsmessig å benytte sorteringsrist i trålen, sortere ut fisk over 45 cm når fangsten tas ombord, eller om denne fisken skal sorteres ut ved landing.

Fiskeridirektoratet viser til tidligere svar gitt til Nordland Fylkes Fiskarlag under pkt. 2.1.

Ved dispensasjon fra kravet om bruk av sorteringsrist, så er for øvrig vår erfaring at vilkårene for fritak og håndtering av konsumfisk ikke alltid etterfølges. Det medfører at stor fisk over 45 cm landes til industrimottak.

I rapporten vist til tidligere i dette høringsnotatet ([Artssammensetning og lengdefordeling i fisket med småmasket trål etter mårlartene øyepål og kolmule i perioden 2014-2019](#)) er det dokumentert fisk over 45 cm på alle toktene, også på de 3 toktene der det ble brukt sorteringsrist. Imidlertid var det mer fisk over 45 cm på de 6 toktene der det ikke ble benyttet rist. På flere av de 6 toktene ble det benyttet sorteringsruller for å sortere ut konsumfisk, men til tross for dette havnet det konsumfisk over 45 cm på tank. Det var hovedsakelig arter som sei, lysing, lange og hågjel som hadde en maksimumsstørrelse over 45 cm i fangstene som gikk på tank. Den beste løsningen vil trolig derfor være å ha et industrifiske med rist. Alternativet er som tatt inn i den nye forskriften, å ha en kontrollert størrelsessortering av industrifangstene ved landing.

Fiskeridirektoratets regioner ser for seg at mottaksanleggene installerer et sorteringssystem for å kunne ta ut stor fisk. De mener at mest sannsynlig vil dette systemet være basert på allerede etablerte systemer som sorteringsruller eller lignende.

I og med at fisk har ulik fasong og lengde, så er regionenes oppfatning at det ikke vil være det mest hensiktsmessige å sette en grense på 45 cm. De foreslår som et mulig alternativ at arter det er oppmalingsforbud på, samt arter som er å betrakte som konsumfisk (hvitfisk), skal sorteres ut.

Fiskeridirektoratet svar er at alternativet regionene foreslår i praksis ikke er gjennomførbart med den teknologien vi har i dag, og slik som fisken høstes og oppbevares om bord i fiskefartøyet frem til den landes. Fiskeridirektoratet mener imidlertid at systemer for identifisering og utsortering av fisk basert på art, vil i fremtiden kunne utvikles slik at denne operasjonen gjøres i forbindelse med selve fangstoperasjonen, eller når fangsten tas om bord i fiskefartøyet. Det vises her til formålet med Fiskeridirektoratets [FangstID-program](#). Med dagens tilgjengelige teknologi vil fisk måtte utsorteres basert på størrelse og/eller lengde.

Når det gjelder lengdegrensen på 45 cm, så er denne fastsatt på bakgrunn av at dagens prøvetrekker kun tar representative prøver av fisk mindre enn eller lik 45 cm.

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 6. Krav til prøvetrekkerens utforming og plassering

Sjømat Norge er tilfreds med at Fiskeridirektoratet har kommet til at dagens avsilingsarrangementer kan benyttes videre, og at det derfor ikke kreves ombygging av avsilingssystemet ved de syv industrimottakene i Norge.

Fiskeridirektoratet bemerker at det ved enkelte av mottaksanleggene vil kunne være behov for tilpasning av eksisterende avsilingsystemer i forhold til krav til bruk av sentreringskue og plassering av prøvetrekker.

Norges sildesalgslag tar opp at de ved tidligere anledning har henvendt seg til Fiskeridirektoratet med spørsmål om nøyaktigheten på prøvetrekkeren basert på utforming og virkeområde. Det er salgslagets forståelse at den anbefalte konstruksjonen som de fleste mottak benytter i utgangspunktet er konstruert for råstoff og kvalitetsprøver, og ikke designet for bifangstprøver. Denne henvendelsen er ubesvart. Salgslaget ønsker også en avklaring på om prøvetrekkeren er lik det som benyttes av de andre nasjonene i markedet, og påpeke behovet for en harmonisering.

Fiskeridirektoratet har i arbeidet med vurdering av kravene til prøvetrekkerens utforming, plassering og funksjon kommet til at prøvetrekkerer som er fysisk utformet tilsvarende de som er i bruk i dag på de fleste norske mottakene, vil gi en representativ prøvetaking såfremt den er plassert og brukes slik som beskrevet i forskriften. Det vil si at en slik prøvetrekker må være plassert som beskrevet i § 6 tredje ledd, bokstav a. Videre så er det en forutsetning at fisk større enn 45 cm sorteres ut før prøvetakning.

Forskriften stiller ikke krav til prøvetrekkerens utforming utover at den skal være utformet slik at den kan ta ut representative prøver fra fiskestrømmen med en størrelse på omtrent 20 kg i hvert prøveuttak. Følgelig så vil det kunne brukes andre typer prøvetrekkerer enn de som til nå har vært standard i Norge med ulik fysisk utforming, størrelse og plassering, så lenge de er i stand til å ta ut representative prøver fra fiskestrømmen.

Fiskeridirektoratet er kjent med at det er ulike rutiner for prøvetaking og at det brukes andre typer prøvetrekkerer hos de andre nasjonene som tar imot slik fisk til industriformål.

Fiskeridirektoratet legger til grunn at de metoder og typer prøvetrekkerer de ulike nasjonene har valgt å bruke, gir en representativ prøvetaking som grunnlag for føring og rapportering av fangstens artssammensetning.

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 7. Krav til prøvetrekkerensystemet

Sjømat Norge forstår det slik at kravene som stilles til prøvetaking, herunder prøvefrekvens, prøvestørrelse og fysisk utforming av prøvetrekkeren, i all hovedsak er i tråd med eksisterende utstyr ved de aktuelle mottaksanleggene. Sjømat Norge mener at det standardiserte prøvetrekkerutstyret som er montert ved fabrikkene i dag utmerket godt kan brukes slik det er.

Fiskeridirektoratet viser til at forarbeid, dokumentasjon, samt tidligere rapporter fra gjennomgang av prøvetrekkerensystemet, bekrefter at prøvetrekkeren som har vært i bruk ved de norske anleggene i det vesentligste har en standardisert utforming og kapasitet.

Imidlertid så er det dokumentert flere vesentlige forhold ved prøvetrekkersystemet som ikke er standardisert og som kan ha betydning for prøvetrekkerens evne til å ta representative prøver. Dette er for eksempel plassering av prøvetrekker i forhold til silebåndets høyde og lengderetning som varierer mellom de ulike installasjonene. Noen av anleggene mangler også sentreringsskrue for å føre fiskestrøm inn mot prøvetrekker.

Det vil også være behov for utvikling av nytt og egnet programvare for styring av prøvetrekker og prøvetakingsfrekvens for at prøvetakningen skal kunne gi et representativt bilde av fangstens artssammensetning.

Flere av anleggene har også forhold og fasiliteter som er dårlig egnet for transport og behandling av prøvekvantum. Det tilsier at det ved flere anlegg vil kreves ombygninger og tilpasninger av systemer og anlegg for å kunne ivareta kravene i forskriften

Norges Sildealgslag mener at data fra styrings- og dataenheten bør kunne gjøres tilgjengelig i elektronisk sluttседdel før utfylling og signering. Salgslaget vil da kunne overføre antall prøver og totalt prøvekvantum per last, noe som bidrar til å underbygge kontrollen. De mener det videre vil være hensiktsmessig at oppsamlingsbeholderen dimensjoneres for å samle flere prøver per fangst som kontrolleres før sluttседdel føres. Det vil være ressursbesparende og hensiktsmessig for gjennomføringen av prøvetakingen da den som kontrollerer ikke trenger å være til stede under hele landingen. En slik beholder kan være låsbar med tilgang kun for personell dedikert til prøvetaking/verifikasjon.

Fiskeridirektoratet støtter at data fra styrings- og dataenheten (prøvetakingsresultatet) bør kunne gjøres tilgjengelig elektronisk via sluttседdel. Det står i forskriften § 12 at prøvetakingsresultatet fra landingen skal sendes elektronisk til salgslaget med referanse til seddelnummer for så at dette videresendes til Fiskeridirektoratet i et bestemt format og avtalt frekvens. Det vises for øvrig til forslag om krav til automatiske vekter og veiesystemer som innebærer en automatisert kobling mellom veiedata og seddel.

Fiskeridirektoratet bemerker at hvis prøvene ikke behandles fortløpende, så må oppsamlingsbeholderen dimensjoneres slik at den rommer all prøvemengde som samles opp før den behandles. Anlegget må ha system og rutiner som sikrer at prøvemengden bringes til arbeidsrommet for behandling på en slik måte at ingen deler av prøven påvirkes eller går tapt underveis. All prøvemengde skal bearbeides og prøvetakingsresultatet skal anvendes på hele landingen før utfylling av seddel kan utføres.

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 8. Prøvens størrelse, antall prøver og prøvetakingsfrekvens

Sjømat Norge viser til at det i dag blir benyttet faste tidsintervall mellom hver prøve, og dess større fangsten er, dess lenger er tidsintervallene mellom prøvene. For at det ikke skal være mulig å forutsi når neste prøve tas, foreslår de at programmet som styrer prøvetrekkingen sørger for at prøvene tas tilfeldig. Sjømat Norge har vansker med å se at dagens prøvetrekkingssystem ikke kan videreføres, og anser en ny løsning som kostnadsdrivende, uten at det gir en bedre ressurskontroll. Det er minst 25 tonn råstoff i buffetanken til enhver tid, det er således ikke mulig å påvirke råstoffet som faller i prøvetrekkeren. Sjømat Norge skriver at de registrer at Fiskeridirektoratet står fast på at det er nødvendig å utvikle ny programvare. Dersom det anses som nødvendig å utvikle ny programvare, ber de om at

direktoratet bistår i utviklingen av en slik løsning. Næringen forstår at kostnadene ved utvikling og implementering av en eventuell ny programvare må bæres av mottakerne.

Fiskeridirektoratet vil påpeke at det er en forutsetning for en representativ prøvetaking at prøvetakingen baserer seg på tilfeldige prøver. Programvaren som styrer prøvetrekker og prøvetakingen må derfor konstrueres slik at alle prøvene tas tilfeldig gjennom landingen. Prøvetakingskvantumets størrelse og antall prøver bestemmes utfra beskrevet beregningsformel som vil fremgå av prosedyren for prøvetaking, se forskriften § 4. Se også kapittel 4 i høringsnotatet, merknader til § 8.

Programvare for beregning av prøvens størrelse, antall prøver, prøvetakingsfrekvens (tilfeldig tidspunkt) og styring av prøvetakingen må beskyttes mot endringer som kan påvirke prøvetakingen.

Både krav til programvarens funksjon og sikkerhet mot endringer vil tilsi at det må utvikles ny programvare.

Pelagisk Forening ber om at prøvetakingsplanen legges ved forskriften, eventuelt at planen inngår som et eget vedlegg til forskriften.

Fiskeridirektoratet bekrefter at det vil bli utarbeidet en prosedyre for gjennomføringen av prøvetakingen i henhold til etablerte statistiske metoder. Det står i § 4 første ledd at det skal tas fortløpende prøver av alle industrifangster som landes, og at mottaker er ansvarlig for at prøvetakingen gjennomføres og at den gjennomføres i henhold til forskriften og til gjeldende prosedyre fastsatt av Fiskeridirektoratet. Prosedyren vil følge forskriften, og vil være ferdig utarbeidet til forskriftens ikrafttredelse.

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 9. Bearbeiding av prøver for arts- og størrelsessammensetning

Sjømat Norge er av den oppfatning at dersom dagens fasiliteter ved de aktuelle mottaksanleggene ikke er hensiktsmessige for bearbeiding av prøver for arts- og størrelsessammensetning, må rom for opparbeiding av prøver bygges, eller bygges om ved det enkelte anlegg på en mest mulig kostnadseffektiv måte.

Fiskeridirektoratet støtter innspillet og bemerker samtidig at dette må gjøres i henhold til forskriften. Det står i § 9 første ledd at det skal legges til rette for at de som gjennomfører prøvetakingen har tilfredsstillende arbeidsrom og arbeidsforhold for kvalitativ god sortering av prøvematerialet. Prøvene som tas skal i tillegg bringes til arbeidsrommet på en slik måte at ingen deler av prøvene påvirkes eller går tapt underveis. Det er klart formålstjenlig at dette gjøres automatisk.

Pelagisk Forening viser til høringsnotatet side 8 under pkt. 3.1.2 hvor det står at bearbeiding av prøvene i Danmark skjer fortløpende ved landing, og anslagsvis en time etter at landingen er avsluttet og prøveresultatene er klare sender tredjeparten en kontrollrapport som gjenspeiler hva som er landet av art og mengde til mottaker/kjøper og skipper om bord på fiskefartøyet.

Pelagisk Forening trekker i den forbindelse frem landingsforskriften 8 første og andre ledd og forbudet mot å forlate mottaksstedet før landings-/sluttseddelen er ferdig utfylt og

signert av begge parter. Dette mener de vil ved industrilandinger og med de nye kravene til prøvetaking ved landing, skape praktiske utfordringer for både mottaker og fisker. Det legges frem stikkord som lossekø, stopp i produksjonen og manglende kaikapasitet dersom fartøyene må ligge i en time eller mer og vente før sluttseddelen kan signeres.

Fiskeridirektoratet viser til den nye forskriften § 11 hvor det står at arts- og størrelsessammensetning basert på prøveresultatene av prøvetakingen fylles ut på landings-/sluttseddelen. I henhold til landingsforskriften 8 første og andre ledd skal seddelen fylles ut av mottaker/kjøper umiddelbart etter at landingen er fullført, og deretter undertegnes av begge parter før den som lander kan forlate mottaksstedet.

Dette innebærer at mottaker ikke kan ta imot mer fiske enn det som er mulig å håndtere ved mottaksanlegget i henhold til kravene i landingsforskriften og den nye forskriften. Det anbefales at det lages systemer for prøvetaking, oppsamling, bearbeiding, beregning og seddelføring ved anleggene i samsvar med den nye forskriften og som utføres fortløpende, slik at tiden det tar før seddelen kan signeres ikke forsinkes unødvendig.

I praksis er det akseptert at fartøyet kan flyttes ved mottaksanlegget (mottaksstedet) som det landes til for å gi plass til nye fartøy ved kai. Avgjørende er at fartøyet og ansvarlig skipper om bord er tilgjengelig for kontroll, og ikke forlater mottaksanlegget før seddelen er signert. Fiskeridirektoratet kan med hjemmel i landingsforskriften § 8 tredje ledd i særlige tilfeller gi dispensasjon fra kravet om samtidig signering av seddel. Det fordrer i utgangspunktet en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Norges Sildesalgslag mener at det er viktig at man er i dialog med næringen om effektive, gode ergonomiske og kvalitetsmessige løsninger på fasiliteter for prøvetaking.

Fiskeridirektoratet bemerker at det blir opp til mottaker å legge til rette fasilitetene ved mottaksanlegget for en best mulig rasjonell og kvalitativ god sortering av prøvematerialet, men innenfor de rammene forskriften setter. Dette vil også være til fordel for mottaker. En reduksjon av kvaliteten på arbeidsrom og arbeidsforholdene ved bearbeidingen av prøvene, vil kunne medføre unødvendig merarbeid og økt tidsbruk ved gjennomføringen av prøvetakingen.

Fiskeridirektoratet vil for øvrig bidra med hensyn til nødvendige avklaringer ved behov for eventuelle nye løsninger for å kunne oppfylle forskriftens krav.

Fiskeridirektoratets regioner mener at det bør være en grense for hvor stor andel av fangsten ved landing som kan angis som uidentifiserbar på seddel som følge av oppløsning. De peker på at store mengder uidentifiserbar masse vil gi store usikkerhetstall som grunnlag for registreringen av ressursuttaket og kvoteavregningen.

Regionene viser ellers til side 18 i høringsnotatet og siste avsnitt til § 9. Det står her at prøvene benyttes også til å fastslå fangstens størrelsessammensetning fordelt på art, og at fangstens størrelsessammensetning fastslås ved lengdemåling. Regionene mener at det må tas med at størrelsessammensetningen og lengdemålingen ellers må foregå på en slik måte at målingene kan brukes til å avdekke om fangsten inneholder fisk under minstemål.

Fiskeridirektoratet viser til forskriften § 11 andre ledd hvor det står at dersom deler av fangsten er uidentifiserbar ved landing, så skal det uidentifiserbare kvantumet oppgis på

seddel som hovedfangst. Dette gjøres tilsvarende i Danmark, usorterbar oppløst fisk påføres hovedarten.

Utfordringen med uidentifiserbar fangst ved landing er mindre i dag enn tidligere ettersom fartøyene er bedre innrettet med tanke på å håndtere og transportere fangsten om bord.

I fisket etter øyepål er det ellers få arter som raskt går i oppløsning. Sølvorsk som ofte utgjør opp mot 5 % av fangsten, er en art som raskt kan gå i delvis oppløsning, men for et trent øye er det likevel mulig å identifisere arten selv om den er delvis oppløst. Dersom vi får flere landinger av mesopelagisk fisk (laksesild og lysprikkfisk), så kan vi som påpekt få en utfordring da disse artene går raskt i oppløsning slik at det vil være vanskeligere å identifisere artene ved landing. Her kan store deler av fangsten være uidentifiserbar ved landing. Det vil imidlertid være vanskelig å fastsette en fast grense for hvor stor andel av denne fangsten som kan oppgis som uidentifiserbar.

Dersom det ved en forbedret prøvetaking og kontroller fremover viser seg at det landes større mengder uidentifiserbar fisk ved industrimottakene enn antatt, vil det kunne være nødvendig å endre forskriften til at denne delen av fangsten i stedet skal oppgis som uidentifiserbar fisk på seddel. Det vil gi større mulighet til å kunne følge opp om det er enkelte fartøy eller anlegg som går igjen, og som står for store deler av dette kvantumet.

Når det gjelder fangstens størrelsessammensetning skal denne oppgis i to grove hovedkategorier slik som beskrevet under merknadene til § 1:

- 1) Utsortert stor fisk: tallkode 2450999 (fisk større enn 450 mm)
- 2) Resten av fisken: tallkode 2000450 (fisk opptil 450 mm)

Informasjonen vil gi et bedre grunnlag for forskning, forvaltning og kontroll enn det vi har for industrilandinger i dag, hvor størrelsessammensetningen blir oppgitt som uoppgitt størrelse (tallkode: 3000000).

Det vil med bakgrunn av resultatene fra prøvetakingen ikke kunne vurderes hvorvidt fangsten inneholder fisk under minstemål.

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 10. Oppbevaringsplikt av prøvekvantumet

Norges Sildesalgslag foreslår at oppsamlingsbeholderen utformes slik at det kan samles flere prøver som så kontrolleres i en gang. Det vil bidra til at de som utfører prøvetakingen kan overholde bestemmelser i arbeidsmiljøloven ved store lossinger.

Fiskeridirektoratets forslag til ny forskrift står ikke i veien for at prøvekvantumet samles opp, som tilsier at mottaker må ha tilstrekkelig kapasitet. Dette vil gjelde tilsvarende etter at prøvene er gjennomgått ettersom det i § 10 står at: "Prøvekvantumet skal oppbevares og være tilgjengelig for kontrollmyndighetene frem til landings-/sluttseddelen er ferdig utfylt og undertegnet".

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 12. Innsending av prøvetakingsresultatet

Norges Sildesalgslag mener at det bør tilrettelegges for direkteoverføring av prøveresultatet inn på sluttseddelen ved industrilandinger. Å etablere et ytterligere system som ligger

utenpå dagens systemer vil ifølge salgslaget være å bevege seg bort fra intensjonene om «compliance by design». Hensikten må være å øke effektiviteten og ha sammenkoblede datasett som kan benyttes for sporbarhet og kontroll.

Fiskeridirektoratet deler dette synet og bemerker at prøveresultatet skal gjøres elektronisk og følge den aktuelle seddelen. Det vises igjen til forslag om nye krav til automatiske vekter og veiesystem.

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 13. Omkostninger

Sjømat Norge mener at kravene som stilles i den nye forskriften vil medføre betydelige ombyggingskostnader ved de aktuelle mottaksanleggene. Bygninger må forhøyes og utvides, og stålarbeid i forbindelse med endringer i tilknytning til utsortering av stor fisk før prøvetrekker vil medføre investeringer på mellom 5-10 millioner kroner ved hvert enkelt anlegg. Mottaksanleggene må etter Sjømat Norges vurdering i størst mulig grad kunne beholde arrangementene de har i dag. Beholdes dagens prøvetrekker uten krav til utsortering av stor fisk vil omkostningene for tilpasninger ved anleggene bli lavere.

Sjømat Norge uttaler videre at for å sikre like konkurransevilkår om råstoffet er det nødvendig at det stilles like krav til alle kjøpere av norskfanget råstoff til mel- og oljeanvendelse, og at kostnadene ved prøvetakingen belastes leverandør i inn- og utland. Det er ellers viktig at kravene som stilles til ombygging av anleggene er så kostnadseffektive som mulig, og at det ikke stilles krav om endringer som ikke gir en vesentlig kontrollgevinst.

Fiskeridirektoratet er enig i at det ikke stilles krav til endringer som ikke gir kontrollgevinst. Det bekreftes ellers at det stilles like krav til alle mottakere av industrifangster i første hånd. Omkostninger i forbindelse med anskaffelse, installasjon og bruk av utstyr, samt gjennomføringen av prøvetakingen, dekkes av mottaker. Det vil da si ved mottaksanlegg i Norge, jf. forskriftens virkeområde.

Forskriftsforslaget som ble sendt på høring i juli 2021 gir ikke et like stort behov for ombygginger som det opprinnelige forslaget fra 2017. Den oppdaterte forskriften vil likevel utløse kostnader i ulik grad. Nye krav vil medføre tilpasninger av eksisterende utstyr, anskaffelse av nytt utstyr og ombygginger ved mottaksanleggene. Hvilke endringer som må foretas og hvor omfattende ombygginger som kreves, vil variere mellom mottaksanleggene. Anleggene er ulike slik at det blir tale om individuelle kostnadsanslag.

De anslåtte kostnadene vi har fått oppgitt av næringen og leverandører er vurdert opp mot behovet for en effektiv og god fiskeriforvaltning og ressurskontroll. Det er helt avgjørende med korrekt registrering av fisken som tas opp av havet for å kunne oppnå en biologisk og samfunnsøkonomisk bærekraftig utnyttelse av de aktuelle bestandene.

Fiskeridirektoratet ba Sjømat Norge i brev 20. november 2020 om en vurdering av kostnader for teknisk tilrettelegging for prøvetaking ved landing ved industrimottakene. Det anslås i svaret vi mottok 20. januar 2021 at den nye forskriften kan innebære et investeringsbehov for det enkelte mottaksanlegg på rundt 5 millioner kroner for tilrettelegging av anlegg, utvikling og innføring av programvare, samt ombygging av arbeidsrom og fasiliteter.

Fiskerinæringen omsetter for svært store verdier. I 2020 landet den norske fiskeflåten i overkant av 2,5 millioner tonn fisk i Norge med en førstehåndsverdi på mer enn 25 milliarder kroner. Det ble ved de syv industrimottakene kjøpte råstoff for til sammen 2,2 milliarder kroner.

De økonomiske konsekvensene med den nye forskriften vil slik Fiskeridirektoratet ser det, ikke være større enn at det står i rimelig forhold til de nødvendige tiltakene som foreslås innført i denne delen av fiskerinæringen. Vi har behov for kunnskap om ressursuttaket, det gjelder også den prosentandelen fisk som går til industriformål.

Norges Sildesalgslag mener at kostnaden med å gjennomføre prøvetakingen som etter forskriften pålegges mottaker å dekke, høyst sannsynlig vil bli veltet over på fiskeren, enten i form av en avgift per landet kilo, eller i form av lavere auksjonspris. Dette vil da komme på toppen av den nylig innførte kontrollavgiften på 0,22 % som trådte i kraft 1. juli 2021. Kostnaden til å gjennomføre prøver ved en akkreditert tredjepart spiller de derfor inn at bør kunne dekkes av den eksisterende kontrollavgiften.

Fiskeridirektoratet er ikke enig i at kostnadene med gjennomføringen av prøvetakingen skal dekkes av kontrollavgiften, og viser til forskrift om innkreving av kontrollavgift i fiskeflåten og formålet med avgiften. Kontrollavgiften tilfaller staten og skal benyttes til investeringer i teknologi og digital infrastruktur, ansettelse av ny kompetanse og andre tiltak for å styrke kontrollarbeidet. Det ville også oppleves urimelig om en avgift per i dag innbetalt av alle fiskefartøy over 15 meter skulle dekke kostnadene ved landinger til et meget begrenset antall mottak som industrianleggene utgjør sammenholdt med totalt antall mottaksanlegg.

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 14. Dispensasjonsadgang

Pelagisk Forening uttaler at det står i høringsnotatet at Fiskeridirektoratet er klageinstans, men at dette ikke fremgår av forskriften hvor det kun står at Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra bestemmelsene i forskriften og sette vilkår for dispensasjonen.

Fiskeridirektoratet viser til lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker ([forvaltningsloven](#)) § 28 første ledd hvor det står at enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken til det forvaltningsorgan (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorgan som har truffet vedtaket (underinstansen). Dette vil her være Fiskeridirektoratet sentralt, som nærmeste overordnede forvaltningsorgan til Fiskeridirektoratets fem regioner.

Vi velger likevel på bakgrunn av høringsinnspillet å ta dette inn i forskriften, og § 14 vil da lyde: «Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift og sette vilkår for dispensasjonen. Fiskeridirektoratet er klageinstans».

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing § 15. Straff, inndragning, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

Pelagisk Forening skriver at de registrerer at Fiskeridirektoratet mener at overtredelse av bestemmelser i den nye forskriften vil være egnet for ileggelse av tvangsmulkt og

overtredelsesgebyr. De ber om at det tas hensyn ved illeggelse av reaksjoner, slik et en unngår akkumulerende effekter og urimelige utslag for enkeltvirksomheter.

Fiskeridirektoratet bekrefter det første. Det krever imidlertid at det gjøres endringer i forskrift 20. desember 2022 nr. 1473 om bruk av tvangsmulkt og overtredelsesgebyr ved brudd på havressurslova og deltakerloven § 4.

Det er viktig at reaksjoner ved brudd på fiskeriregelverket har en form og et nivå som kan motvirke brudd og bidra til økt etterlevelse. Som Politidirektoratet spilte inn i sitt høringssvar, synes det hensiktsmessig at de alvorligste overtredelsene av den nye forskriften behandles i straffesporet, og øvrige overtredelser i forvaltningssporet.

Fiskeridirektoratet og Kystvakten vil i 2022 sette ned en arbeidsgruppe for å gjennomgå, samt revidere den felles håndhevelsesveiledningen. Veilederen ble sist revidert i sin helhet i 2012. Målet er blant annet at den reviderte veilederen skal etablere en helhetlig tilnærming til bruk av reaksjoner ved manglende etterlevelse av fiskerilovgivningen som både virker allmenn- og individualpreventiv, og som sikrer økt etterlevelse og likebehandling.

Arbeidsgruppen skal samle og lage en oversikt over regelverk det skal gis veiledning om håndhevelse for. Det vil være naturlig at den nye forskriften om prøvetaking av industrifangster ved landing tas med i denne oversikten.

Forskrift om prøvetaking av industrifangster ved landing

Fastsatt av Fiskeridirektoratet xx.xx 2022 med hjemmel i lov om forvaltning av viltlevende marine ressursar (havressurslova) §§ 39, 40 og 43, og forskrift 6. mai 2014 nr. 607 om landings- og sluttседdel (landingsforskriften) § 12.

§ 1. Formål

Formålet med forskriften er å sikre bærekraftig forvaltning av de viltlevende marine ressursene gjennom å gi næringen effektive verktøy til å oppfylle opplysningsplikten, tilrettelegge for effektiv kontroll med ressursuttaket, omsetning av fisk mv., samt gi et godt grunnlag for statistikk og forskning ved å sette krav til utstyr og bruken av dette for fastsettelse av fangstsammensetningen i industrilandinger.

Forskriften skal bidra til å fremskaffe prøver som representerer det landede kvantum med hensyn til arts- og størrelsessammensetning.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for mottaksanlegg i Norge som tar imot industrifangster for produksjon av fiskemel, fiskeolje og andre produkter fremstilt av industrifangster.

§ 3. Definisjoner

Med *landing* menes i denne forskriften alle tilfeller der fisk losses fra fiskefartøy til mottaksanlegg som tar imot industrifangster for produksjon av fiskemel, fiskeolje og andre produkter fremstilt av industrifangster.

Med *industrifangster* menes fangster til mel- og oljeproduksjon, og som ikke skal anvendes til konsum.

Med *prøvetrekker* menes den tekniske innretningen som tar prøven ut av fiskestrømmen.

Med *prøvetaking* menes at det gjennomføres en mekanisk operasjon der prøvetrekkeren tar prøve ut av en fiskestrøm ved landing av fangsten.

Med *prøvetrekkersystem* menes det samlede utstyret som benyttes etter avsiling av fisken og frem til lagring av prøvene etter at disse er tatt.

Med *prøvetakingsresultat* menes data fra prøveuttakene som fremkommer under prøvetakingen.

§ 4. Prøvetakingsplikt og ansvar

Det skal tas fortløpende prøver av alle industrifangster som landes. Den som mottar industrifangsten er ansvarlig for at prøvetakingen gjennomføres, og at den gjennomføres i henhold til forskriften og til gjeldende prosedyre fastsatt av Fiskeridirektoratet.

Dersom mottaker velger å overlate gjennomføringen av prøvetakingen til en tredjepart, skal denne være akkreditert etter NS-EN ISO/IEC 17020. Prøvetakingen skal gjennomføres i henhold til forskriften og etter gjeldende prosedyre fastsatt av Fiskeridirektoratet.

Mottaker skal gi den som lander uhindret og umiddelbar adgang til hele prøvetakingsprosessen, samt mulighet til å være til stede ved bearbeidningen av prøvene. Den som lander skal i tillegg gis tilgang til prøvetakingsresultatene før landings- eller sluttseddelen fylles ut og undertegnes.

§ 5. Utsortering av stor fisk

Mottaker skal ha et system for utsortering av fisk større en 45 cm før prøvetrekkersystemet. Fisken skal sorteres på art og størrelse og veies separat. Kvantumet utsortert fisk over 45 cm skal føres på egne linjer på seddelen, med tilhørende art og størrelsesgruppe over 45 cm.

§ 6. Krav til prøvetrekkerens utforming og plassering

Mottaksanlegg som tar imot industrifangster, skal ha prøvetrekker egnet til fastsettelse av fangstens arts- og størrelsessammensetning ved landing.

Prøvetrekkeren skal utformes slik at den ved prøvetaking fra fiskestrømmen tar ut representative prøver og et kvantum på omtrent 20 kg i hvert prøveuttak.

Prøvetrekkerens plassering:

- a) Ved bruk av båndsil skal prøvetrekkeren plasseres i fallsjakten, sentrert med utgangspunkt i bredden på silebåndet før veiing. Prøvetrekkeren skal plasseres i lengderetning under silebåndet med en største avstand fra silebåndets øvre kant til toppen av prøvetrekkeren på 165 cm. Fiskestrømmen fra avsilingsbåndet skal samles og sentreres i fallsjakten ved hjelp av en sentreringsskrue. Sentreringsskruens lengde skal dekke hele avsilingsbåndets bredde.
- b) Ved bruk av trommelsil og fallsjakt skal fiskestrømmen ledes til senter av fallsjakten før prøvetrekkeren. Avstanden fra der fiskestrømmen kommer inn i fallsjakten og prøvetrekkeren skal ikke overstige 100 cm.
- c) Ved bruk av trommelsil uten fallsjakt, skal prøvetrekkeren være plassert og utformet slik at den sikrer representativ prøvetaking fra hele fiskestrømmen.

Når prøvetrekkeren tømmes, skal hele prøven inkludert væske ledes til oppsamlingsbeholder.

§ 7. Krav til prøvetrekkersystemet

Mottaksanlegg som tar imot industrifangster, skal ha et prøvetrekkersystem som består av prøvetrekker med styrings- og dataenhet og en oppsamlingsbeholder for prøver. Fiskeridirektoratet avgjør spørsmål om prøvetrekkersystemets egnethet.

Prøvetrekkeren skal være tilkoblet og styres av en dataenhet. Styrings- og dataenheten programmeres før landing starter for antall prøver og når prøver tas. Styrings- og dataenheten skal lagre informasjon om når prøvene blir tatt. Styrings- og dataenheten skal konstrueres og sikres på en slik måte at styringsparametere og funksjoner som kan påvirke prøvetakingen, ikke kan endres.

Oppsamlingsbeholderen skal være konstruert slik at hele prøven inklusiv væske samles opp og gjøres tilgjengelig for bearbeiding. Oppsamlingsbeholderes størrelse skal være tilpasset antall prøver og prøvenes størrelse.

§ 8. Prøvens størrelse, antall prøver og prøvetakingsfrekvens

Prøvetrekkeren skal ta prøver fra hele landingen.

Prøvens størrelse og antall prøver fra hver landing skal angis ut fra en beregningsformel fastsatt av Fiskeridirektoratet. Beregningen skal gjøres med utgangspunkt i fartøyets melding om havneanløp og opplysningene om kvantumet som skal landes.

Prøvetakingen skal baseres på tilfeldige prøver. Det skal ikke være mulig å forutsi når prøvene blir tatt. Den tilfeldige prøvetakingsfrekvensen skal legges inn i dataprogrammet som styrer prøvetrekkeren.

§ 9. Bearbeiding av prøver for arts- og størrelsessammensetning

Det skal legges til rette for at de som gjennomfører prøvetakingen har tilfredsstillende arbeidsrom og arbeidsforhold for kvalitativ god sortering og veing av prøvematerialet.

Prøvene som tas, skal bringes til arbeidsrommet på en slik måte at ingen deler av prøvene påvirkes eller går tapt underveis.

Prøvene skal sorteres på art og størrelse og deretter veies på en egnet vekt. Fiskeridirektoratet avgjør spørsmål om vektens egnethet. Vekten skal også til enhver tid være i henhold til regler gitt i eller i medhold av lov 26. januar 2007 nr. 4 om måleenheter, måling og normaltids.

Prøvene skal bearbeides og prøvetakingsresultatet anvendes på hele landingen før utfylling av landings- eller sluttseddelen.

§ 10. Oppbevaringsplikt av prøvekvantumet

Prøvekvantumet skal oppbevares og være tilgjengelig for kontrollmyndighetene frem til landings- eller sluttseddelen er fylt ut og undertegnet.

§ 11. Opplysninger om landingen

Arts- og størrelsessammensetningen basert på resultatene av prøvetakingen fylles ut på landings- eller sluttseddelen.

Dersom deler av fangsten er uidentifiserbar, så skal kvantumet av dette oppgis på landings- eller sluttseddelen som hovedfangst.

§ 12. Innsending av prøvetakingsresultatet

Prøvetakingsresultatet fra landingen skal sendes elektronisk til salgslaget. Innsendingen av prøvetakingsresultatet skal inneholde referanse til landings- og /eller sluttseddelen med salgslag, dokumenttype og seddelnummer. Salgslagene videregiver prøvetakingsresultatet i et bestemt format og avtalt frekvens til Fiskeridirektoratet.

§ 13. Omkostninger

Omkostninger i forbindelse med anskaffelse, installasjon og bruk av utstyr som nevnt i denne forskrift dekkes av mottaker.

§ 14. Dispensasjonsadgang

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift og sette vilkår for dispensasjonen. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 15. Straff, inndragning, tvangsmulkt og overtredelsesgebyr

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av denne forskrift straffes i henhold til lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) § 62 jf. § 64. Inndragning kan skje i henhold til samme lov § 65.

Tvangsmulkt og overtredelsesgebyr kan ilegges i henhold til havressurslova § 58 og § 59.

§ 16. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2023.